

Школска 2023/2024. година

Републичко такмичење ученика основних школа
Књижевна олимпијада

Осми разред

Шифра: _____

1.	<p>На основу следећег описа одреди о ком је писцу реч, па његово име и презиме напиши на линији.</p> <p>Рођен је у Шибенику 1852. године. Као учитељ службовао је по далматинским селима. Радио је и у Црној Гори и Србији као професор и писац. Један је од најпознатијих представника реализма као књижевног правца. Написао је два романа и око сто приповедака. Позната ти је његова приповетка у којој се као посебан проблем издваја унијаћење. Умро је 1908. године.</p> <p>Име и презиме писца: _____.</p>	
2.	<p>На основу следећих појмова одреди наслове књижевних дела и напиши их на линијама.</p> <p>а) Турчин, Туркиња, Еро, воденичар, превара _____</p> <p>б) Анди, Динго, растанак, Барки, писмо _____</p> <p>в) Прокин гај, Стриц, Паприка, Јованче, Луња _____</p>	
3.	<p>У следећем низу подвучи наслове драмских дела.</p> <p>ИЗБИРАЧИЦА ХАЈДУЦИ СВЕМИРСКИ ЗМАЈ МАЛИ ПРИНЦ ПОКОНДИРЕНА ТИКВА</p>	
4.	<p>У следећем одломку из народне лирске песме „Љубавни растанак” прецизно подвучи речи које представљају стилску фигуру анафору.</p> <p>„Што је небо – да је лист ’ртије, што је гора – да су калемови, што је море – да је црн мурећеп, пак да пишем три године дана, не би’ моји исписала јада.”</p>	
5.	<p>Повежи линијама следеће изразе са особинама на које се односе. Две особине су сувишне.</p> <p>ЧУВА ГА КАО ОЧИ У ГЛАВИ ДВА БИ ОКА У ГЛАВИ ЗАВАДИО БИТИ СЛЕП КОД ОЧИЈУ СМЕ СВАКОГ ДА ПОГЛЕДА У ОЧИ</p> <p>ПОШТЕН ЈЕ И ИСКРЕН СВАЂАЛИЦА ЈЕ НЕ ПРИМЕЋУЈЕ ОЧИГЛЕДНО СЕБИЧАН ЈЕ ЛАКОВЕРАН ЈЕ БРИЖАН ЈЕ</p>	

6.	<p>Из ког дела је следећи одломак? Наслов тог дела и име и презиме аутора напиши на линијама.</p> <p>МАРИЈА РИГО: Да, знам, изградили су нову кућу, она и њен муж...</p> <p>МЛАДИЋ: Ја, сав узбуђен, приђем и питам једну сељанку: Извините, да ли ту станује Јулија Попов... Девојачко име Сабо. Да, рече она. Могу ли да разговарам с њом, питам је... А шта вам треба? Тако, рекох... Треба ми... Е, па ја сам та, рече она.</p> <p>Наслов књижевног дела: _____</p> <p>Име и презиме аутора: _____</p>											
7.	<p>У наведеном одломку подвуци део који је у форми унутрашњег монолога.</p> <p>Старац се вратио из шуме са витком јасеновом младицом.</p> <p>– Копље. За тебе – обратио се он Гораку. Горак се обрадова. „Не љути се”, помисли. Копље га је чинило равноправним у друштву ловаца.</p>											
8.	<p>На линијама напиши наслов песме из које су наведени стихови и име и презиме њеног аутора.</p> <p>„Може ми се учинити Лепо и лако Волети кратко За један дан.”</p> <p>Наслов песме: _____</p> <p>Име и презиме аутора: _____</p>											
9.	<p>Која стилска фигура се крије иза представе о љубави плавог зумбула и зелене каде („Љубавни растанак”) и приче о овчици Аски („Аска и вук”). Назив те стилске фигуре напиши на линији.</p> <p>_____</p>											
10.	<p>Повежи наведене књижевнотеоријске појмове са књижевним делима на која се они односе, тако што ћеш на цртице испред наслова дела написати број под којим се налази одговарајући појам.</p> <table border="0"> <tr> <td>_____ ПОДНЕ</td> <td>1. НАРОДНА ЛИРСКА ПЕСМА</td> </tr> <tr> <td>_____ ЂАЧКИ РАСТАНАК</td> <td>2. ДРАМСКИ СПЕВ</td> </tr> <tr> <td>_____ СРПСКА ДЕВОЈКА</td> <td>3. ЛИРСКО-ЕПСКА ПЕСМА</td> </tr> <tr> <td>_____ ГОРСКИ ВИЈЕНАЦ</td> <td>4. РОМАН</td> </tr> <tr> <td>_____ ПОКОШЕНО ПОЉЕ</td> <td>5. ОПКОРАЧЕЊЕ</td> </tr> </table>	_____ ПОДНЕ	1. НАРОДНА ЛИРСКА ПЕСМА	_____ ЂАЧКИ РАСТАНАК	2. ДРАМСКИ СПЕВ	_____ СРПСКА ДЕВОЈКА	3. ЛИРСКО-ЕПСКА ПЕСМА	_____ ГОРСКИ ВИЈЕНАЦ	4. РОМАН	_____ ПОКОШЕНО ПОЉЕ	5. ОПКОРАЧЕЊЕ	
_____ ПОДНЕ	1. НАРОДНА ЛИРСКА ПЕСМА											
_____ ЂАЧКИ РАСТАНАК	2. ДРАМСКИ СПЕВ											
_____ СРПСКА ДЕВОЈКА	3. ЛИРСКО-ЕПСКА ПЕСМА											
_____ ГОРСКИ ВИЈЕНАЦ	4. РОМАН											
_____ ПОКОШЕНО ПОЉЕ	5. ОПКОРАЧЕЊЕ											
11.	<p>Међу понуђеним насловима подвуци наслов оног дела које не припада књижевнонаучној врсти.</p> <p>МЕМОАРИ (Прота Матеја Ненадовић); ЖИТИЈЕ АЈДУК ВЕЉКА ПЕТРОВИЋА (Вук Караџић);</p> <p>ХАЈДУК СТАНКО (Јанко Веселиновић); ЖИВОТ И ПРИКЉУЧЕНИЈА (Доситеј Обрадовић);</p> <p>ДНЕВНИК (Ана Франк).</p>											
12.	<p>Заокружи најприближнији одговор на следеће питање. Зашто је Миле пљунуо дечака-приповедача у приповеци „Деца” Иве Андрића?</p> <p>а) Зато што је Миле био обестан и волео је да малтретира слабије од себе.</p> <p>б) Зато што дечак-приповедач није ударио јеврејског дечака летвом са ексером.</p> <p>в) Зато што Миле није желео да се дечак-приповедач дружи с њим и Паликом.</p>											

13.	<p>У ком лицу су претежно испевани следећи стихови песме „Ветар” Ивана В. Лалића? Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>„Борови и скитнице ће остати на ветру, А ти си добар дечак и мајка ће пољупцем Да запечати твоју данашњу јаву.”</p> <p>а) у првом лицу б) у другом лицу в) у трећем лицу г) безлично</p>	
14.	<p>У следећем одломку из дела <i>Јазавац пред судом</i> Петра Кочића подвуци дидаскалије.</p> <p>ДАВИД (<i>вади јазавца из вреће</i>): Чувајте се, господини моји, јер ако ми се измакне, зло ће бити. [...] О, јадан ти сам, шта учини’! (<i>Јазавац се заоштрљио, накомстријешио, па трчи кроз судницу. Сад полети једном прозору, сад другом, сад се затрчи под један сто, сад под други; сад опет полети вратима, сад опет међу ноге.</i>) Ето га управ међу краке! Чувај се, господине!</p>	
15.	<p>Поред сваког наведеног исказа заокружи Т ако сматраш да је исказ тачан, или Н ако је нетачан.</p> <p>а) Комика ликова се испољава кад један лик не разуме тачно шта говори онај други. Т Н</p> <p>б) Комика ситуације означава неки догађај који доводи до преокрета дотадашњег тока радње, али тако да оно што је било озбиљно и страшно постане смешно. Т Н</p> <p>в) Народну приповетку „Међедовић” Вук Караџић је забележио од казивача Тешана Подруговића. Т Н</p>	
16.	<p>У следећем одломку из текста „Кањош Мацедоновић” Стјепана Митрова Љубише подвучена је једна реч. Заокружи слово испред одговарајућег значења те речи.</p> <p>„У томе се одвезе од острвице чуњ и допре к обали. Кадли збиља Фурлан <u>палошином</u> о пасу, а одио вучетину. Вика Кањошу: – Што си ту, зла ти срећа! Који си?”</p> <p>Реч палошина значи:</p> <p>а) двосекли мач; б) свињска мешина; в) јуначки штит; г) буздован-шестоперац.</p>	
17.	<p>Интернационални мотив <i>муж на свадби своје жене</i> најпознатији је по обради у чувеном Хомеровом епу <i>Одисеја</i>. Заокружи слово испред наслова народне песме у којој се овај мотив препознаје.</p> <p>а) „Српска дјевојка” б) „Женидба Душанова” в) „Ропство Јанковић Стојана”</p> <p>г) „Женидба Милића Барјактара” д) „Цар Лазар и царица Милица”</p>	

18.	<p>Подвуци назив топонима који се именује у песми „Ветар” Ивана В. Лалића.</p> <p>МАРЈАН МОКРА ГОРА МАЉЕН МАЧКОВ КАМЕН МАЈЕВИЦА</p>	
19.	<p>Међу понуђеним примерима заокружи слово испред оног у којем препознајеш наизменичну (унакрсну) риму.</p> <p>а) „Шта вреди поп што моли, па крстача, па име, неће се војник вратити у село, неће пољубити коју воли.”</p> <p>б) „Да има у мени цела нека плима речи неречени’, да бих срце могла поклањати свима И да опет много остане га мени.”</p> <p>в) „Тешко му се, тешко раставити, Али шта ће када мора бити, За њи срце њему младо туче, Али нешто на далеко вуче”</p>	
20.	<p>Поред следећег описа напиши наслов дела на које се опис односи и име и презиме писца.</p> <p>Инспирацију за стварање овог дела писац је пронашао у делу <i>Ревизор</i>, руског писца Николаја Гогоља. Радња ове комедије смештена је у неименовану варош и доба владавине династије Обреновића. У овом делу се, поред осталог, исмева морална деградираност и неписменост бирократског апарата.</p> <p>Наслов дела: _____</p> <p>Име и презиме писца: _____</p>	

Тест прегледали: _____

Број бодова: _____

	ОСМИ РАЗРЕД – републички ниво	
	Решења:	Напомена:
1.	Симо Матавуљ	1 бод
2.	а) „Еро с онога свијета”; б) „Дечак и пас” (<i>Рани јади</i>); в) <i>Орлови рано лете</i>	Све тачно – 1 бод.
3.	<u>ИЗБИРАЧИЦА; СВЕМИРСКИ ЗМАЈ; ПОКОНДИРЕНА ТИКВА</u>	Све тачно – 1 бод.
4.	„ <u>Што је</u> небо – да је лист ’ртије, <u>што је</u> гора – да су калемови, <u>што је</u> море – да је црн мурећеп, пак да пишем три године дана, не би’ моји исписала јада.”	1 бод (само за све тачно подвучено)
5.	ЧУВА ГА КАО ОЧИ У ГЛАВИ – БРИЖАН ЈЕ; ДВА БИ ОКА У ГЛАВИ ЗАВАДИО – СВАЂАЛИЦА ЈЕ; БИТИ СЛЕП КОД ОЧИЈУ – НЕ ПРИМЕЋУЈЕ ОЧИГЛЕДНО; СМЕ СВАКОГ ДА ПОГЛЕДА У ОЧИ – ПОШТЕН ЈЕ И ИСКРЕН	Три или четири тачно повезана – 1 бод.
6.	<i>Ноћ и магла</i> , Данило Киш	Оба тачна – 1 бод.
7.	„ <u>Не љути се</u> ”	1 бод
8.	„Опомена”, Десанка Максимовић	Оба тачна – 1 бод.
9.	алегорија / персонификација	1 бод
10.	<u>5</u> „Подне”; <u>3</u> <i>Ђачки растанак</i> ; <u>1</u> „Српска дјевојка”; <u>2</u> <i>Горски вијенац</i> ; <u>4</u> <i>Покошено поље</i> (Није обавезно да ученик наводи тачку после броја.)	Све тачно повезано – 1 бод.
11.	ХАЈДУК СТАНКО (Јанко Веселиновић)	1 бод
12.	б)	1 бод
13.	б)	1 бод

14.	ДАВИД (<u>вади јазавца из вреће</u>): Чувајте се, господини моји, јер ако ми се измакне, зло ће бити. [...] О, јадан ти сам, шта учини'! (<u>Јазавца се заострљио, накостијешио, па трчи кроз судницу. Сад полети једном прозору, сад другом, сад се затрчи под један сто, сад под други; сад опет полети вратима, сад опет међу ноге.</u>) Ето га управ међу краке! Чувај се, господине!	Све тачно подвучено и ништа нетачно – 1 бод.
15.	а) Н; (одговор би био тачан да је наведена <i>комика речи</i>) б) Т; в) Т.	Све тачно – 1 бод.
16.	а)	1 бод
17.	в)	1 бод
18.	<u>Маљен</u>	1 бод
19.	б)	1 бод
20.	<i>Сумњиво лице</i> , Бранислав Нушић	Оба тачна – 1 бод.